

en;
doen aan Dr. U. m.
(Gron. Kerkblad.)

ENTEN.

op te Utrecht.

IDE KERK.

rdam.
K. H. Miskotte te

Rijn.
thoven.
orn te Renkum.

ers te Utrecht.

arneveld.

Wilnis.
echt.

(aai).

deft.

ude: Cand. C. van

Village-Langerak,
eweij te Wilnis.
Jeyven.
urac.
experio.
zeel (Gld.).
mt.

2 Cor. 5:18b,
landel. 3:6.

32a.

jaar.
62 jaar.
terdam, 62 jaar.

erscheen:

GS DEN
IRWEG

DOOR

DE MÉRODE

50 GEB. f 340

is een der groo-
r Nederlandsche
r. Voor dezen
bundel verzen be-
de belangstelling.
edichten uit de
1929 tot 1932.
te werk van De
vindt men hier

N BOEKHANDEL
OK-KAMPEN

in „De Reformatie”,
hoeveel sympathie dit
angen, wilt ook uw
E-ADVERTENTIËN
slag zenden.

erscheen:

gebruik
het Grieksch
den Heere
ne Apostelen
Palestina

DOOR

S. GREIJANUS

RIJS f 0.75

andeling van dit
erp door den ge-
auteur is van bij-
beteekenis voor
udeering van het
Testament. Voor
in en leeraren in
talen is dit een
aar geschrift.

N BOEKHANDEL
OK-KAMPEN

13 JAARGANG No. 12 23 DEC. '32

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:9

Onder redactie van **Ds K. Schilder, Dr C. Tazelaar en Prof. Dr J. Waterink**

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Ds R. E. van Arkel, Utrecht; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr C. Bouma, 's-Gravenhage; Ds K. Fernhout, Vreeland; Prof. Dr F. W. Grosheide, Amsterdam; Prof. Dr T. Hoekstra, Kampen; Dr G. Keizer, De Steeg; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Ds C. Lindeboom, Amsterdam; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Dr J. W. Marmelstein, Amsterdam; Ds F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meima, Groningen; Ds A. Ringnalda, Ermelo; Dr J. C. Rullmann, Wassenaar; J. Strikwerda, Dokkum; Dr J. Thijs, Zwolle; Dr J. Veldkamp, Hilversum; Prof. Dr D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Ds J. de Vries, Tilburg; Ds J. D. Wielenga, Franeker; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage.

Stukken voor de Redactie zende men aan den secretaris der Redactie:
Dr C. TAZELAAR, 2e Const. Huygensstr. 77, Amsterdam.

Drukkers-Uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes
Tel. No. 58 — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f2.50 per halfjaar bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitenland f7.50 en voor Ned.-Indië f6.— per jaar.
Advertentiën: 35 ct. p. regel. — Losse nummers f0.15.

INHOUD: Hoofdartikel: Het einde dwingen. (Kerstfeest). — Uit de Schrift: Toch tekenen (Kerstfeest). Luc. 2:12. — Kerkelijk Leven: Een vervolg op Assen. II. Karl Barth's nieuwe dogmatiek. II. — Lit. en Kunst: Een Kerstzang van Lodesteyn. — Pop.-Wet. Schetsen: Het Chiliasme en het Oude Testament. LIII. — Zielkunde: Uit correspondentie. De schoolmuts. — Opvoeding en Onderwijs: Kentering. — Perschoonw. — Boekbespreking. — Kerknieuws.

HOOFDARTIKEL

Het einde dwingen. (Kerstfeest).

Men zegt ons, dat in Rusland de strijd tegen het Kerstfeest dit jaar verscherpt wordt. En dat de wapens in den strijd al giftiger worden. Per radio zal men tegen kersthoedschappen inkrjshen, kerstboomen zullen worden verboden, op het feest moet worden doorgewerkt, en wie niet werken wil krijgt straf; de vrije uiting wordt allen bedevaarts-zielen in dat land van den dwang ontegd.

Wat hier van aan is, weten wij niet; maar het zal wel erg zijn.

Gaat het hier al om den antichrist? DEN antichrist?

Om diens voorbereiding zeker.
Maar om hemzelf niet.
Is die geest daar in Rusland degene, die komen zou? Of verwachten wij een ander?

Wij verwachten een ander.
Want de strijd is nog lang niet scherp genoeg; er ligt in het verwijt van den vijand nog altijd meer dan één element van waarheid. En pas als het laatste, allerlaatste element van waarheid er uit gewerkt zal zijn, eerst dan zullen wij geen ander meer verwachten, maar zal „hij” er zijn: de Antichrist, de gróóte.

Meer dan één element van waarheid ligt in de verwijten, zeiden we; want men verwijt in Rusland aan de kerk, dat zij den vooruitgang heeft tegengehouden, dat zij reactionair was, dat zij aan veel, dat op zichzelf goed was, in den weg stond en staat.

Helaas, deze getuigenis is, wat het constateeren van enkele feiten betreft, waar.

Neen, deze getuigenis zelf is niet waar. Daarvoor verdoezelt zij te veel andere feiten, daarvoor klaagt zij te veel anderen aan, zonder den aan-klager zelf in de aanklacht te betrekken, daarvoor heeft zij te ruw en te dom geweigerd, den achtergrond der dingen, den loop der geschiedenis, zoowel in de kerk als in haar vijanden, te zien, te onderkennen.

Maar er zijn toch elementen van waarheid in die aanklacht. De kerk, zooals ze daar was, heeft inderdaad veel goeds tegengehouden, veel kwaads met den mantel, niet der liefde, maar van den („vleeschelijken”) eigenhaat toegedekt, veel goede gaven Gods niet ontdekt, niet doorgegeven aan de menschen.

Daarom is de strijd tegen het kerstfeest nog veel te weinig strijd tegen het Kerstfeest. Hij is voor een groot deel een worsteling tegen de kerstfeestvierders, tegen de kerstspoke, tegen de kerstfeestfeer, zooals die door de menschen naar het feest werd toegedragen, inplaats van dat het feest de menschen door openbaring bracht, dwong, in zijn eigen, door het feit van het feest geschapen sfeer.

En wie zal loochenen, dat de christenheid elders geheel vrij uitgaat? Reeds waar het Calvinisme geen ingang vond, is het christelijk en kerkelijk leven tot deze valsche sfeerschepping-van-den-mensch uit, en tot deze reactie-houding, min of meer genoopt (want „geneigd” is hier een te zwak woord). En waar het Calvinisme wel intree deed, heeft het te weinig beslag op zijn eigen geesten gelegd, en wordt het maar al te vaak van buiten, helaas ook van binnen uit, verzwakt.

Daarom is deze strijd tegen het kerstfeest nog de ergste niet, nog de laatste niet, nog de definitieve niet.

Die definitieve, laatste, ergste worsteling komt nog. Die zal er komen, als de „getuigen” (Openb. 11) hun getuigenis zullen „voelend” hebben, m.a.w., als ze eruit zullen gehaald hebben, wat er in zit; en als, evenzoo, de vijandschap zich niet slechts in natuurlijke reactie keert tegen de feestvierders, maar tegen het feest, niet tegen het sprookje, maar tegen den levenden Koning, niet tegen de pelgrimvaarders naar een (gedroomd) Bethleem, doch tegen den levenden Koning, die zit aan de rechterhand van den Vader.

...

Konden wij nu maar wachten op die toekomst, dan zouden we wat zuchten over Rusland, en verder ons weer tot pais en vree kunnen schikken. Pais en vree beteekent meestal zoo iets als een sprookjesfeer, een moratorium, een abstractie, een doezel. Van dit woord komt immers het werkwoord „verdoezelen”.

Maar 'tverschrikkelijke is, dat wij, omdat er nu eenmaal in 't gansche heelal geen Bethleem en geen kindje meer te bekennen (laat staan te belijden) is, en omdat er alleen maar in een levenden Koning, die in het heelal lichamelijk-konkreet aanwezig is, en naar de eindpaal dringt, valt te gelooven, dat wij, zeg ik, daarom gedwongen worden, opgeroepen worden, om dien eindstrijd uit te lokken. Om den Antichrist uit te lokken. Om hem naderbij te dwingen. Want dat is de onmisbare voorwaarde, waarop slechts in vervulling gaan kan de verhooring van de bede: kom, Heere Jezus.

Daarom zal het onze plicht zijn, ervoor te zorgen, dat de vijand in Rusland en elders al minder (volgens 1 Petr. 4:15, 16) kans krijgt ons te doen lijden (o.m.) reactionairen, onwezenlijken, sprookjesverzimmers, romantikers, doch, als het dan eenmaal tijden wezen móét, ons enkel en alleen kan doen lijden als pure christenen. Dat wil zeggen: als zulken die niet in stomme verzonkenheid ons verbeelden te knielen bij een kribbe, die God, gelijk elke „Nechustjan”, al lang opgeruimd heeft, doch die in het leger van den Koning, die indertijd geboren is, maar sinds „haast had” om aan den Slag te komen, onze dag-orde waarnemen in konkreten denk-, wil-, spreek-, en doestrijd.

Doen wij dat?

Willen wij dat?

We schrijven kolommen over een kerstboom, maar zwijgen nog veel grootere kolommen vol over den achtergrond van wat hij anderen den kerstboom als surrogaat in de plaats van het levende Woord gesteld heeft (in dat laatste zit de fout, niet in het symbool zelf).

Hoewel die achtergrond ook bij ons aanwezig is.

Velen vinden het b.v. volstrekt niet „dierbaar”, dit noodartikel te lezen. Vooral niet, als het voor de zooveelste maal de vraag stelt, nog wel op ons feest: zijn wij nog christenen? Op het feest vragen we toch niet naar anderen, naar dogmatische kwesties, naar vragen van den dag?

Niet???

Maar ik dacht, dat reeds de herders een gesloten gezelschap vormden, en de wijzen, en die tempel-tobbers-in-glorie: Simeon en Anna. En ik dacht, dat op elk feest niet slechts de Gastheer, maar ook de gasten, en het bruiloftskleed van konstitutieve betekenissen waren voor het feest, nu eenmaal de Koning de constitutie van Zijn feest alzoo gemaakt heeft, dat Hij niet alleen wil zijn.

En daarom stelt Hij volgens de gereformeerde belijdenis (die ook als feestorde dienst doet!) de vraag aan de huidige christenheid, en aan ons, aan de lezers van het Algemeen Weekblad, en aan de Hersteld-Verbanders, en aan de filosofische dominees en kandidaten: geloofd gij aan Christus' lichamelijke wederkomst? Aan zijn lichamelijke ziten ter rechterhand Gods? Aan zijn lichamelijke

hemelvaart? Aan zijn lichamelijke verrijzenis uit het graf? Zoo ja, dan ziet ge ook het kerstfeest, waarin ge hem een lichaam ziet krijgen, om er al die andere wonderen mee te doen, nog in den geest der christenheid der eerste eeuwen. Zoo neen, wat doet ge dan met het kerstfeest, als net geen sprookje, of — geen reactionair te-ruggrijpen naar een ver verleden is?

O ja, het kerstfeest wordt onder al de feesten der kerk het minst in dogmatische brieven en tractaten aangevochten. Het paascheest, de hemelvaart, de wederkomst, daar beginnen de kampen uiteen te gaan. De één gelooft aan het „feit”, de ander niet. Een heel enkele zegt het ronduit, de ander draait er zoo wat stichtelijk om heen, en is hees, als iemand directe woorden gebruikt, om zijn doen te typeeren. Maar het kerstfeest, daar heeft niemand iets tegen. Lichamelijk opstaan, ten hemel varen, wederkomen, dat zijn wonderen. Maar lichamelijk in deze wereld komen, wel dat is „letterlijk”, dat heeft mijn jongste ook gedaan. En we hebben daarvoor — hé ja, nu ineens — het kerkelijk dogma bij de hand, dat immers de menschwording als echt heeft vastgesteld? Zoo kunnen we dan allegaer kerstfeest vier: net „ligt” ons allen, het „ligt” de natie, het brengt de verdeelde massa nog eens heerlijk bij de kribbe, — dat gedachtending, dat God in-tusschen opgeruimd heeft. Van „Nechustjan” staat er dat laatste letterlijk bij, met een dreigement; en daarom kunnen de dominees er met vibreering over preeken. Maar van de kribbe staat het er niet zoo bij.

Och neen, het staat dan ook maar „in” Paulus. En eigenlijk ook op den kalender. Maar daar hangt een stichtelijk doekje over, gedurende het feest.

Maar ik wil den Rus uit zijn tent lokken, en ik vraag dus maar weer: wat zijt gij uitgegaan te zien, daar in die kribbe? Een kind, een riet-stok, van den wind bewogen? Een kind, dat zijn lichaam kreeg, en straks in den dood verloren heeft? Maar zoo'n kind ligt ook in uw wiegje. Wat zijt gij uitgegaan te zien? Een profeet? Een, die een lichaam kreeg, toen in den dood dat lichaam verloor, en daarna slechts „opstond” in den „geest” van zijn geloovende jongeren, en „ten hemel voer” doordat zijn leer op aarde macht kreeg, en „weer zal komen”, omdat zijn leer beslissend, kritisch is? Maar waarom maakt ge u dan zoo druk, en zoo mooi, op dat geboortefeest, en vecht niet hartstochtelijk voor die leer, dien geest van Hem? Doet Rusland ook niet zoo? Het Marx-Engels-Archiv geeft bitter weinig om de geboorte „stonde” van die twee, maar laat des te meer zien, hoe de draden van hun „leersysteem” al door hun jeugdwerk, de dissertatie van Engels b.v., heenloopen. Een christenschare, die zich bij de geboorte-emblemen van Jezus te gast zet, met grage oogen-voor-een-dag, doch al minder zich vinden kan in, en al minder zich vinden laat voor, een concreet uitpluizen van de leer (waarin volgens haar tenslotte dat kindje opstond, en ten hemel voer, en weer zal komen), och, dat is voor een Rus en een sater om van te lachen.

En het is voor een engel en dus ook voor een calvinist (naar het gebod!) om bij te weenen, geloof ik. Want het bewijst, dat we teren op de onmacht van het kindje. Het kindje laat zich nog niet verklaren in het licht van zijn volwassen staat, en groote Daden. Een christenschare, die verliefd naar een kribbe tuurt, en zachte versjes zingt van weemoed, maar over de DADEN, over het VERVOLG van Jezus Christus (heilsfeiten, leer, sijbel, kerk) hopeloos verdeeld is, en daarbij weigert, over ook maar één van die punten het gesprek ten einde te voeren, zulk een christendom is zwak, en decadent. En het hoort den levenden Heere, want het maakt misbruik van het feit, dat hij eens onmachtig is geweest (als kind); en het wil nu op dat irrisistente kindje (dat niet meer bestaat, dus een gedachtenafgodje